

OKA

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI

2013 YILI DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK SOSYAL İÇERME MALİ DESTEK PROGRAMI PROGRAM SONRASI ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	3
2. GİRİŞ	4
3. 2013 YILI DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK SOSYAL İÇERME MALİ DESTEK PROGRAMI	5
3.1. ARKA PLAN	5
3.2. PROGRAMIN AMAÇLARI VE ÖNCELİKLERİ	6
4. YÖNTEM	10
5. BULGULAR	10
5. SONUÇLAR	28

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Dezavantajlı grupların fırsatlara ve kaynaklara eşit erişimini sağlamak yoluyla toplumsal bütünleşmenin gerçekleştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılmasını hedefleyen 2013 Yılı Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal İçerme Mali Destek Programı kapsamında 24 adet projenin tamamı başarılı bir şekilde uygulanmış olup program kapsamında toplam 1.352.260,81 TL Ajans desteği sağlanmıştır. Programın öncelikleri şunlardır:

Öncelik 1. Engellilerin toplumun bir parçası olması ve özellikle istihdam dışı ve istihdama yönelik imkânlarının artırılması,

Öncelik 2. Dezavantajlı gruplara yönelik eğitim, sağlık, istihdam ve çalışma hayatı alanlarında koşulların iyileştirilmesi ve sosyal, kültürel ve iş hayatına katılımlarının artırılması.

Yapılan etki değerlendirmesi çalışması kapsamında projelerin başarılı bir şekilde uygulanmış olmasına ve beklenen çıktılara ulaşılmış olmasına rağmen projelerin sürdürülebilirliklerinde sorunlar tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra projelerin büyük bölümünde ajans desteğinden ve proje uygulama süreçlerinden memnuniyet yüksek olmakla birlikte ajans desteği olmaması durumunda projelerin büyük bölümünün uygulanamayacağı ifade edilmiştir.

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansının kendi kaynakları ile yapılan saha çalışmaları ve analiz çalışmaları neticesinde programın etkisini şu şekilde özetlemek mümkündür:

İlgililik: tasarlanmış olan destek programı, sorunlu alan ve hedef kitlenin ihtiyaçları ile oldukça ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Verimlilik: Projelerin büyük bir kısmında harcanan kaynaklar projenin çıktılarından daha düşük seviyede olduğu anlaşılmıştır. Projelerin tamamına yakınında proje özel amaçları ve faaliyetler başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Etkinlik: Proje kapsamında yapılan satınalmaların çoğu KİK kapsamında yapıldığı için maliyet etkinliği sağlanmıştır. Gerek anket yolu ile gerekse yüz yüze görüşmelerde ve denetimlerde etkinlik ilkesine uymayan herhangi bir harcama tespit edilmemiştir.

Sürdürülebilirlik: Mali destek programı kapsamında kurulan atölyelerin çoğunun atıl durumda olduğu görülmüştür. Diğer taraftan, son derece başarılı ve yıllardır faaliyetlerine devam eden projeler de bulunmaktadır. Başarılı projelerin ortak özelliğine bakıldığında, hepsinin başvuru sahiplerinin asli görevi olduğu ve bu faaliyetleri sürdürmek için gerekli olan mali ve teknik kapasitelerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle sonraki dönemlerde benzer mali destek programları tasarlanırken, doğrudan kendi faaliyet alanına girmeyen ve teknik ve mali kapasitesi yeterli seviyede olmayan kurumların başvurularının sürdürülebilirlik açısından yüksek riskli olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

Etki: Programın hedeflerinden birisi dezavantajlı grupların mesleki ve teknik eğitim olanaklarından daha fazla yararlanmasına imkan sağlayarak sosyo-kültürel hayata entegrasyonlarını artırmaktır. Bu bağlamda mali destek programının etkisinin yeterli düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Diğer taraftan, programın ikinci hedefi olan dezavantajlı grupların istihdamı konusunda ise programın etkisinin istenen seviyede olmadığı anlaşılmaktadır.

2. GİRİŞ

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin "Temel ilkeler ve etik kurallar" başlıklı 5. Maddesinin (ı) bendinde *uygulanan proje ve faaliyetlerin performans göstergeleri kullanılarak başarısının ölçülmesi, uygulanan programların kısa, orta ve uzun vadedeki sonuçlarının ve etkilerinin analiz edilerek, bunlardan gelecekte yapılacak planlama ve programlama çalışmaları ile destek uygulamalarında yararlanılması gerektiği* ifade edilmektedir.

Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu'nda 1.3.3.3 İzleme ve Değerlendirme Birimi görevleri tanımlanırken (ş) bendinde "*Çeşitli kaynaklardan elde edilecek verileri ve değerlendirme anketleri sonuçlarını kullanarak, programların ara dönem, nihai ve etki değerlendirmelerini yapmak, bu değerlendirme sonuçlarını Yönetim Kuruluna ve Bakanlığa sunulmak üzere Genel Sekretere raporlamak*" ifadesine yer verilmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2013 Yılı Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal İçerme Mali Destek Programının program sonrası etki değerlendirmesi amacıyla gerek internet tabanlı anketler yoluyla gerekse sahada proje yararlanıcıları ve diğer paydaşlarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilerek veri toplama çalışması yapılmıştır. Toplanan veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilerek raporlandırılmıştır.

Uluslararası mali destek veren kuruluşların büyük çoğunluğunun üzerinde hemfikir olduğu 5 ana başlık altında mali destek programının etkisi değerlendirilmiştir. Temel etki değerlendirme kriterleri aşağıda listelenmiştir:

1. İlgililik
2. Verimlilik
3. Etkinlik
4. Etki
5. Sürdürülebilirlik

Kalitatif ve kantitatif veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanılarak istatistiksel analizler neticesinde hazırlanan bu raporun bölgemize ve ülkemize daha faydalı hizmet sağlamamızda Ajansımıza ve diğer paydaşlarımıza yol gösterici olacağını ümit ediyoruz.

3. 2013 YILI DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK SOSYAL İÇERME MALİ DESTEK PROGRAMI

3.1. ARKA PLAN

İşsizlik, yoksulluk, düşük gelir, yetersiz konut imkânları, sağlık ve eğitim gibi hizmetlerden yararlanamama gibi birbirleriyle bağlantılı sorunlarla karşılaşan kişilerin sayısının azaltılması ve bu kişilerin toplum hayatına dâhil olmaları sosyal içerme kavramı ile açıklanmaktadır. Sosyal içerme ve toplumsal bütünleşmenin sağlanmasının bir ayağını sosyal yardımlar oluştururken, bu yardımların etkili olabilmesi için sürekliliği sağlayacak toplumsal mekanizmaların oluşturulması ve var olan yapıların güçlendirilmesi de gerekmektedir. Bu nedenle eğitim, sağlık, işgücü piyasasına yapılacak müdahaleler, sosyal ve kültürel hayata katılımın artırılması ve toplumun tüm bireylerinin insana yakışır işlerde istihdam edilebilirliklerinin sağlanmasına yönelik çalışmalar önem kazanmaktadır.

Sosyal içerme ve toplumsal bütünleşme çalışmalarında dezavantajlı gruplara yönelik yapılacak çalışmalar öne çıkmaktadır. Bu çalışmaların etkili olabilmesi için yapılacak müdahalelerin niceliğinden daha ziyade, niteliğinin artırılması ve herkes için erişim, yeterlilik ve sürdürülebilirlik koşullarının sağlanması gerekmektedir.

Dezavantajlı gruplar arasında engelliler, kadınlar ve yaşlıların ayrı bir öneme sahip olduğu ve bu hedef kitlelere yönelik yapılacak çalışmaların sosyal içerme açısından önemi açıktır. Türkiye'nin 2009 yılından itibaren taraf olduğu BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'de (BMEHS) diğer bireylerle eşit koşullar altında topluma tam ve etkin bir şekilde katılımlarının önünde engel teşkil eden uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişiler olarak tanımlanan engelli bireylerin toplumsal faaliyetlere katılımının sağlanması, sosyal hizmetlerden ve iş imkânlarından etkin bir şekilde faydalanmalarının sağlanması bölgesel kalkınma hedefleri arasında yer alan sosyal kalkınma açısından da son derece önemlidir.

Tarımdaki çözümlenin devam etmesiyle yaşanan kente göç özellikle kadınları işgücünün dışına çıkartmaktadır. İşsizlik oranları erkekler için yüzde 5, kadınlar için yüzde 6 iken, istihdam edilenlerin üretken kapasitesinin yeterince yararlanılamamasını ifade eden yetersiz istihdam ve eksik istihdam önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Diğer taraftan işgücüne katılımda erkekler ile kadınlar arasındaki fark dikkat çekicidir. Bu yapı göstermektedir ki; kadınların işgücüne katılımı ve çalışma hayatında toplumsal cinsiyet eşitliğinin önlenmesi önem taşımaktadır.

TR83 Bölgesinin 65 yaş üstü yaşlı nüfus toplam nüfus içerisinde yüzde 10'u oluştururken, yaşlı nüfusun payı yıllar içerisinde artmakta ve düşen doğum oranları, ortalama yaşam süresinin artması ve genç nüfusun bölge dışına göçü ile birlikte nüfus yaşlanmaktadır. Yaşlı

nüfusun artmasıyla beraber bu kesimin sağlık, bakım, sosyal güvence, erişilebilirlik gibi alanlarda ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliklerinin ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından kadın ve erkekler için özgürlük, hakkaniyet, güvenlik ve insanlık onuru koşullarında düzgün ve üretken çalışma fırsatları olarak tanımlanan “insana yakışır iş” kapsamına giren iş alanlarında istihdam oranlarının artırılması da büyük önem taşımaktadır.

9. Kalkınma Planı'nın 5.3.3 Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi ve 5.4.3. Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçerme ve Yoksullukla Mücadele başlığı altında dezavantajlı grupların iş bulmasına, girişimcilik eğitimlerine ve istihdam garantili eğitim programlarına değinilerek bu konuda tedbirler alınması gerektiği belirtilmektedir.

Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi Ana Planı kapsamında belirlenen stratejik amaçlar arasında “İnsan kaynaklarının ve toplumsal yapının geliştirilmesi” yer almaktadır. Bu amaca yönelik belirlenen 13 farklı tedbirde temel olarak dezavantajlı gruplara yönelik sosyal içermenin sağlanması ve istihdam edilebilirliklerinin artırılması hedeflenmiştir.

3.2. PROGRAMIN AMAÇLARI VE ÖNCELİKLERİ

Programın amacı, aşağıda sıralanmış olan hedef grupların fırsatlara ve kaynaklara eşit erişimini sağlamak yoluyla toplumsal bütünleşmenin gerçekleştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılmasıdır.

Hedef gruplar* ;

- Engelliler
- Kadınlar
- Yaşlılar
- Suça bulaşmış ya da suç riski altındaki çocuklar ve gençler
- Uzun süreli işsizler
- İşsiz gençler
- Gezici geçici işçiler

*Engelli: Uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişi, Yaşlı: 65 ve üzeri yaştaki birey, Uzun süreli işsiz: Bir yıl veya daha fazla süredir işsiz olan birey, İşsiz Genç: 15-29 yaş aralığındaki işsiz birey, Gezici geçici işçi: Çalıştıkları yerde yerleşik olmayan (gezici) ve gününbirlik (geçici) şekilde çalışan birey.

Programın öncelikleri şunlardır;

Öncelik 1. Engellilerin toplumun bir parçası olması ve özellikle istihdam dışı ve istihdama yönelik imkânlarının artırılması,

Öncelik 2. Dezavantajlı gruplara yönelik eğitim, sağlık, istihdam ve çalışma hayatı alanlarında koşulların iyileştirilmesi ve sosyal, kültürel ve iş hayatına katılımlarının artırılması.

3.3. PROGRAM İLİŞKİN MALİ VERİLER VE SONUÇLAR

DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK SOSYAL İÇERME MALİ DESTEK PROGRAMI			
Başlangıç Tarihi	18.05.2013	Bitiş Tarihi	18.09.2014
Rapor Tarihi	24.04.2015		

PROGRAM BÜTÇESİ (TL)				
Teklif Çağrısı Öncesi Bütçe		2 Milyon TL		
Sözleşmeye Bağlanan Destek Tutarı (a)		1,68 Milyon TL		
Toplam Eş finansman Tutarı (b)		0,49 Milyon TL		
	Başlangıç	Bitiş	Toplam Gerçekleşen	Gerçekleşme Yüzdesi (x100)
Ajans Katkısı	1,68 Milyon TL	1,35 Milyon TL ¹	1,35 Milyon TL ²	80,35
Eş finansman	0,49 Milyon TL ³	0,46 Milyon TL ⁴	0,46 Milyon TL ⁵	93,87

İMZALANAN SÖZLEŞMELER	
İlk Sözleşmenin İmza Tarihi	18.05.2013
Son Nihai Ödeme Tarihi:	23.10.2014
Başlangıç Sayısı (a)	24
Başarıyla tamamlanan (b)	24
Sözleşmelerin Uygulanma Yüzdesi (x100)	100

¹ 1.352.260,81 TL

² 1.352.260,81 TL

³ 490.716,66 TL

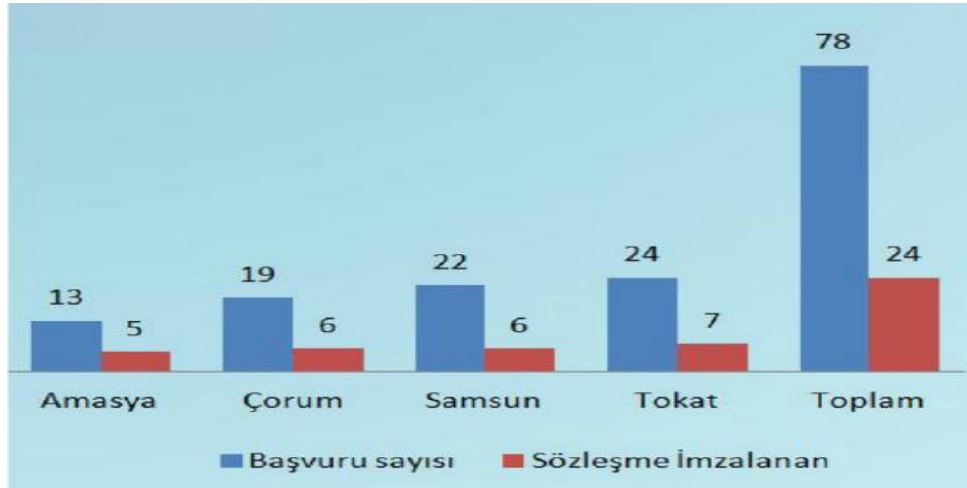
⁴ 467.568,29 TL

⁵ 335.970,67 TL

2013 Yılı Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal İçerme Mali Destek Programı kapsamında sözleşme imzalanan 24 projenin tamamı yararlanıcılar tarafından başarılı şekilde uygulanarak tamamlanmıştır.

Program kapsamında başarılı şekilde uygulanan 24 projeye Ajans tarafından toplam 1.352.260,81 TL (Gerçekleşme oranı: % 80,35) mali destek aktarılmıştır. Ajansın mali desteğine karşılık olarak yararlanıcılar tarafından 467.568,29 TL (Gerçekleşme oranı: %93,87) eş finansman harcanmış olup toplam program bütçesi 1.819.829,10 TL olarak gerçekleşmiştir. Programın tamamlanması neticesinde, mali destek programı kapsamında sözleşmeye bağlanan 1.680.057,34 TL mali destekten 327.796,53 TL kullandırılmamıştır (Artan kaynak oranı: %19,65). Bu miktar; uygulanan projelerde satın almalar neticesinde gerçekleştirmelerin bütçelerden düşük olması, eğiticiler için ücret ödenmesi öngörülmesine rağmen Halk Eğitim Merkezlerinden bu eğitimlerin ücretsiz temin edilmesi veya projelerde yapılması planlanan bazı faaliyetlerin yerine getirilmemesi gibi nedenlerden ortaya çıkmıştır.

2013 yılı SOSYAL Mali Destek Programı teklif çağrısı 04 Aralık 2012 tarihinde ilan edilmiştir. Başvuru aşaması 04 Mart 2013 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Program kapsamında 78 proje başvurusu alınmış ve değerlendirme süreci neticesinde mali destek almaya hak kazanan 24 (Amasya'dan 5, Çorum'dan 6, Samsun'dan 6 ve Tokat'tan 7) yararlanıcı ile sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme imzalama süreci 18-31 Mayıs 2011 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Grafik 1: Mali destek başvurusu yapan ve destek almaya hak kazanan projelerin illere göre dağılımı

Yürütülen program kapsamında uygulanan 24 projede; temel yaşam becerileri, evde hasta bakım ve bağımsız yaşam, İşaret dili eğitimi, İşaret Dili Öğreticiliği ve Tercümanlığı, Masa Üstü Yayıncılık, Uygulamalı Girişimcilik, Kişisel Gelişim, Meslek Etiği ile İş ve Sosyal Hayatta İletişim, Rehberlik ve psikolojik danışmanlık, İnsan Sağlığı ve İş Güvenliği Eğitimi, İş ve Meslek Danışmanlığı, engelli bakım, kadın hakları ve kadına şiddet, bilgisayar

işletmenlik, girişimcilik, gıda hijyen ve süt ürünlerinin değerlendirilmesi, Çevre Sağlığı ve Güvenliği, İş Kazalarında İlk Yardım, Satış Görevlisi Eğitimi, İş Hayatında İletişim, Kişisel Gelişim, Diksiyon ve Meslek Etiği, Çanta, Kılıf, Hurç, Pike dikiciliği, Çinicilik ve Seramik biçimlendiriciliği, oyuncak yapımı, ahşap işleme, aşçılık ve pastacılık eğitimi, müzik ve halk oyunları eğitimi, el sanatları eğitimi, bilgisayar kursu, resim kursu, step-aerobik, yöresel bebek yapma, tekstil teknolojisi, el baskı yazmacılığı, Satış ve Mağaza Yönetimi, sac kesme ve bükme konularında 119 ayrı eğitim yapılmıştır. Bu rakam performans göstergelerinde öngörülenin çok üzerinde (%216) gerçekleşmiştir. Bu eğitimler kapsamında verilen eğitim süresi toplam 11.371 saat olarak gerçekleşmiştir. Eğitim süresinin performans göstergelerinde öngörülene yakın şekilde gerçekleşmiştir. Eğitim müfredatlarında yer alan konular büyük oranda kursiyerlere anlatılmıştır. Bu eğitimlerden 710 genç, 1452 kadın ve 312 engelli faydalanmıştır. Engelli kursiyer sayısının az olmasının nedeni, engellilerin bu tür toplu sosyal faaliyetlere dâhil edilmelerinin zorluğundan kaynaklanmaktadır.

Projelerin uygulanma aşamasında 18 genç, 41 kadın ve 1 engelli olmak üzere toplam 60 kişi istihdam edilmiştir. Özellikle kadın istihdamı öngörülenden fazla gerçekleşmiştir. Yine projeler sonucunda öngörülenden fazla olmak üzere 53 kişinin istihdam edilebildiği görülmektedir. Proje sonrası istihdam sayısının, kursiyerlerin iş bulmalarının belli süreler alabileceği göz önünde bulundurularak ileriki dönemlerde artabileceği düşünülmektedir.

Projeler kapsamında; “İletişim; Başkalarına Bir Şeyler Anlatmak, Başkalarını Anlamak” "Dönem Dönem Yaşam; En Çok da Ergenlik" “Aile Nedir? Nasıl Bir Şeydir?” , engellilerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri, kadına şiddet ve kadın hakları, iş hukuku, kadın hakları, sigortalılık bilinci, farkındalık ve toplumsal bilinç artırma, aile içi iletişim, tek ebeveynli aile eğitimi, çalışan kadınlarda çatışma-kriz yönetimi, çalışan annelerin çocuklarının sosyalizasyonu gibi konularda 93 seminer ve toplantı düzenlenmiş ve bu seminerlere hedef grup içinde bulunan 2.573 kadın katılım sağlamıştır.

4. YÖNTEM

Program sonrası etki değerlendirme çalışması 3 safhada gerçekleştirilmiştir:

- Hazırlık
- Veri toplama
- Analiz ve raporlama

İlk safhada, mali destek programının amaçları, hedefleri anahtar performans göstergeleri incelenerek hedeflere ne kadar ulaşıldığının tespit edilmesi için hangi verilere ihtiyaç olduğu ve bu verilere hangi yöntemlerle ulaşılabileceği belirlenmiştir. Bu aşamada anket formu hazırlanarak test edilmiştir. Ayrıca, farklı kamu kuruluşlarının yayınladığı raporlar incelenmiştir. Bunlara ilave olarak, saha çalışmasında kullanılmak üzere yüz yüze görüşme formları tasarlanmıştır.

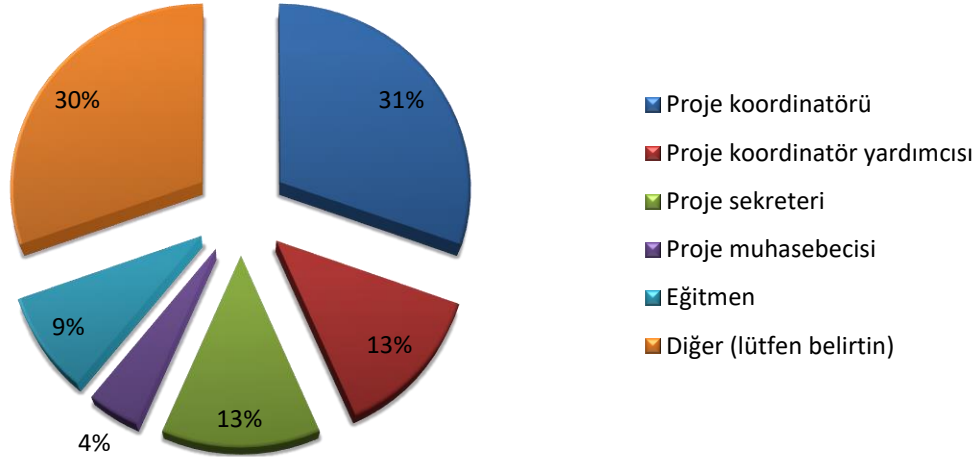
İkinci safhada, anket formları tüm yararlanıcılara ve hedef kitleye gönderilerek anketlerin doldurulması takip edilmiştir. Diğer taraftan TÜİK gibi istatistiki veriler tutan tüm kamu kurumlarının veri tabanlarından ihtiyaç duyulan verilere ulaşmak için veri tabanı taraması gerçekleştirilmiştir. Daha sonra izleme ve değerlendirme birimi uzmanları her bir proje için saha çalışması yaparak proje yararlanıcıları ve diğer paydaşlarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmiş ve proje kapsamında satın alınan makine ve ekipmanların, proje sonrasında ne amaçla kullanıldığı araştırmışlardır.

Anket sonuçları ve sahadan toplanan nitel veriler detaylı bir şekilde analiz edildikten sonra tüm izleme uzmanlarının bulunduğu bir çalıştay ile mali destek programının sonuçları ve etkileri değerlendirilerek rapor hazırlanmıştır.

5. BULGULAR

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından hazırlanan web tabanlı anket 23 kişi tarafından doldurulmuştur. Yapılan istatistiksel hesaplamalara göre örneklem büyüklüğü %95 güvenilirlik seviyesi ve %5 güven aralığı dikkate alındığında yeterli sayıda kişinin anketi doldurduğu anlaşılmaktadır.

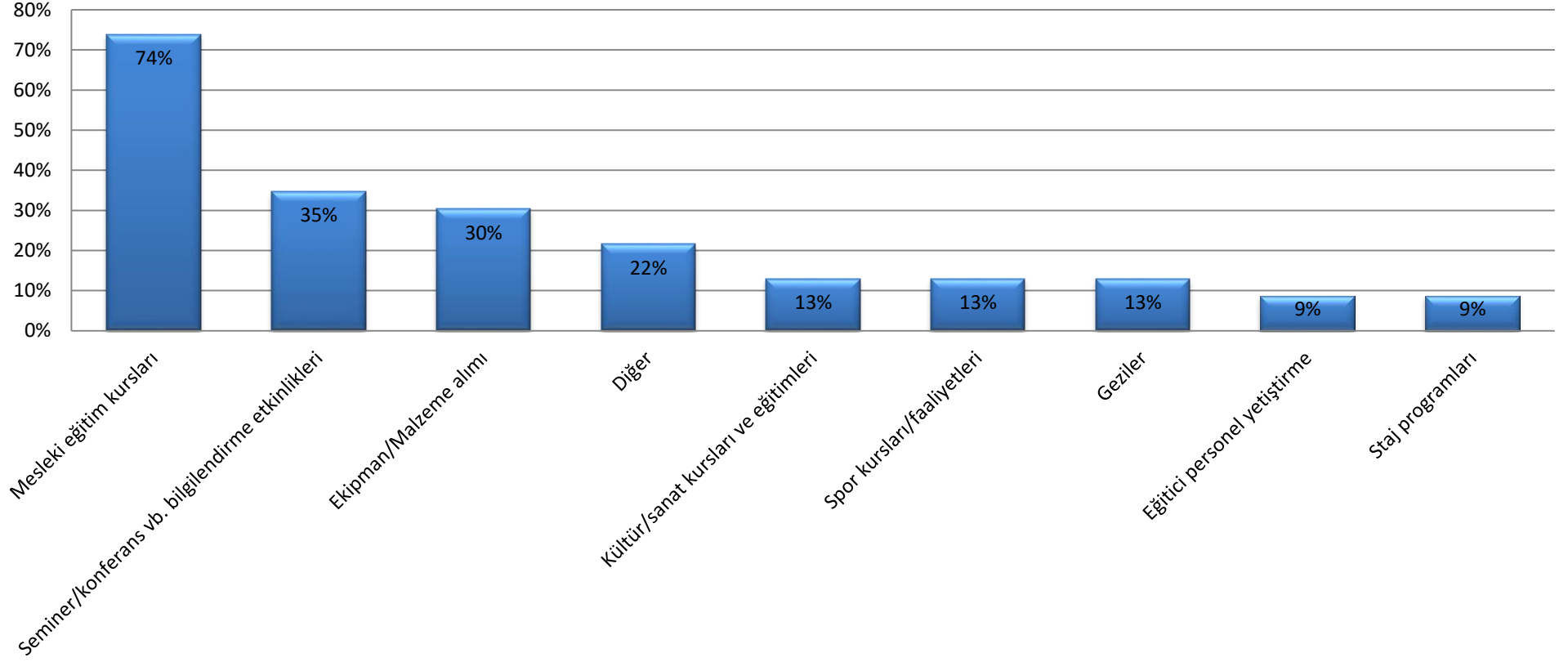
Projedeki göreviniz nedir?

Grafik 1. Projedeki göreviniz nedir?

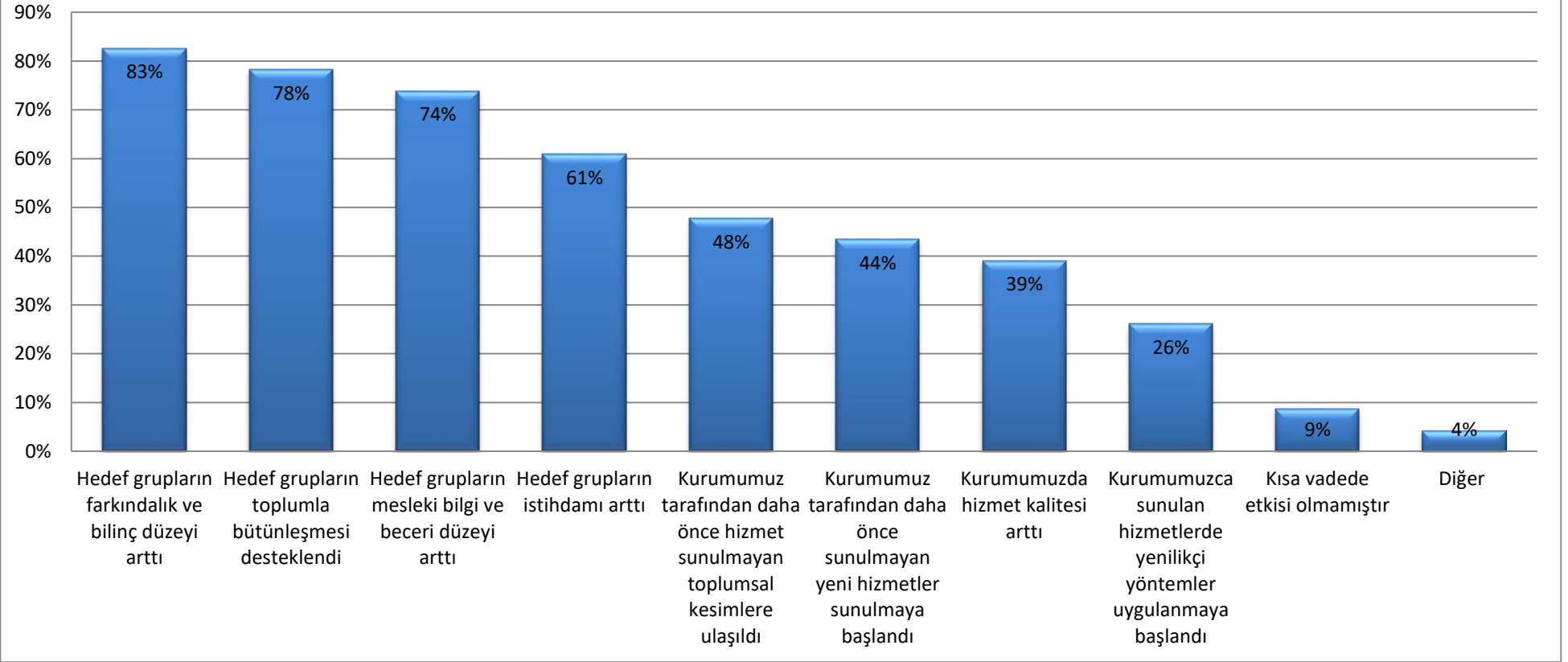
“Projedeki göreviniz nedir?” sorusuna araştırmaya katılanların %31’i “proje koordinatörü”, %30’u “proje koordinatör yardımcısı”, %13’ü “proje sekreteri”, %13’ü “proje muhasebecisi”, %9’u “eğitmen” cevabını vermiştir.

Projeniz aşağıdaki faaliyetlerden hangilerini kapsamaktadır ?

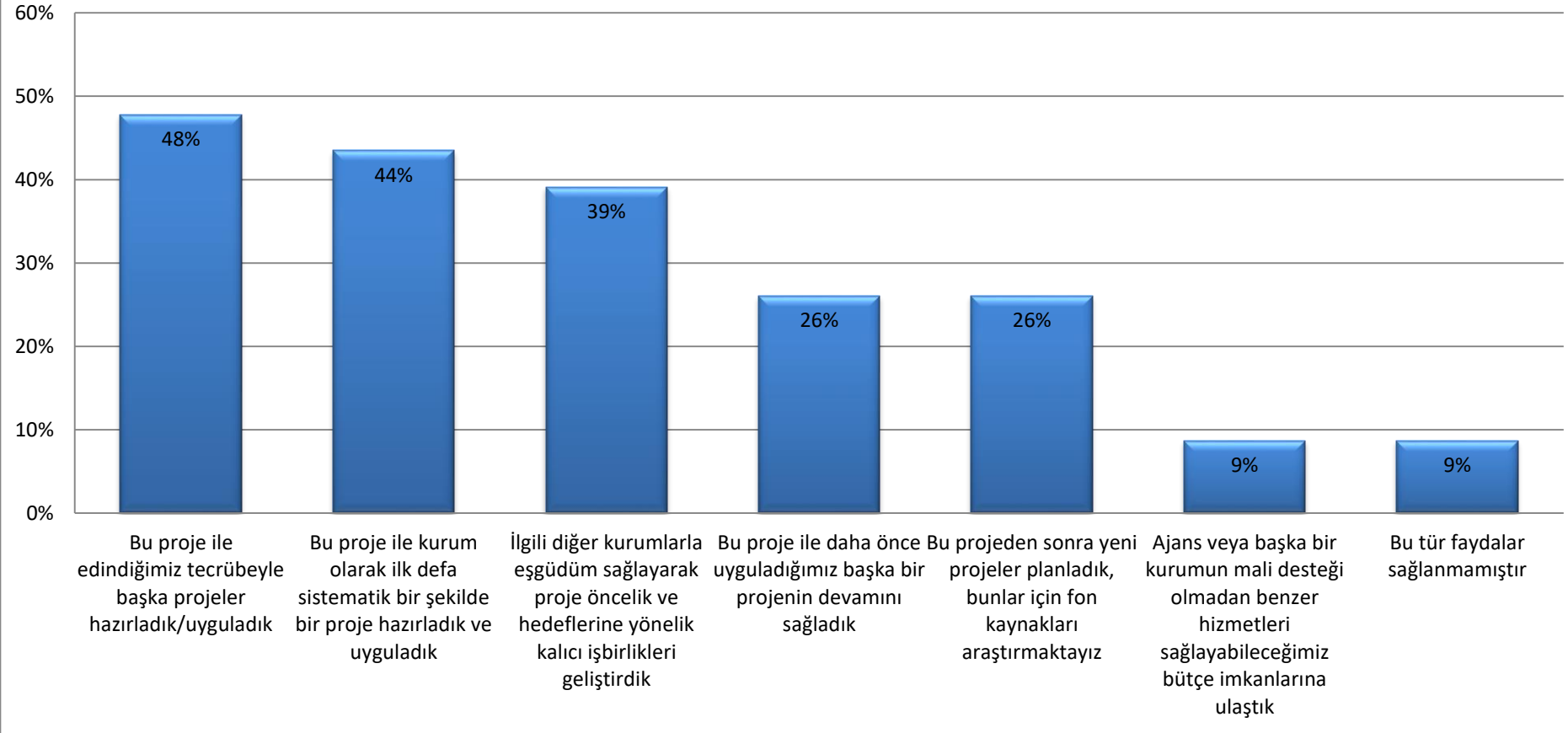
“Projeniz aşağıdaki faaliyetlerden hangilerini kapsamaktadır?” sorusuna araştırmaya katılanların %74’ü “Mesleki eğitim kursları”, %35’i “seminer7konferans”, %30’u “ekipman malzeme alımı” cevabını vermiştir.

Projenizin yarattığı sonuçlardan en önemli olanları işaretleyiniz

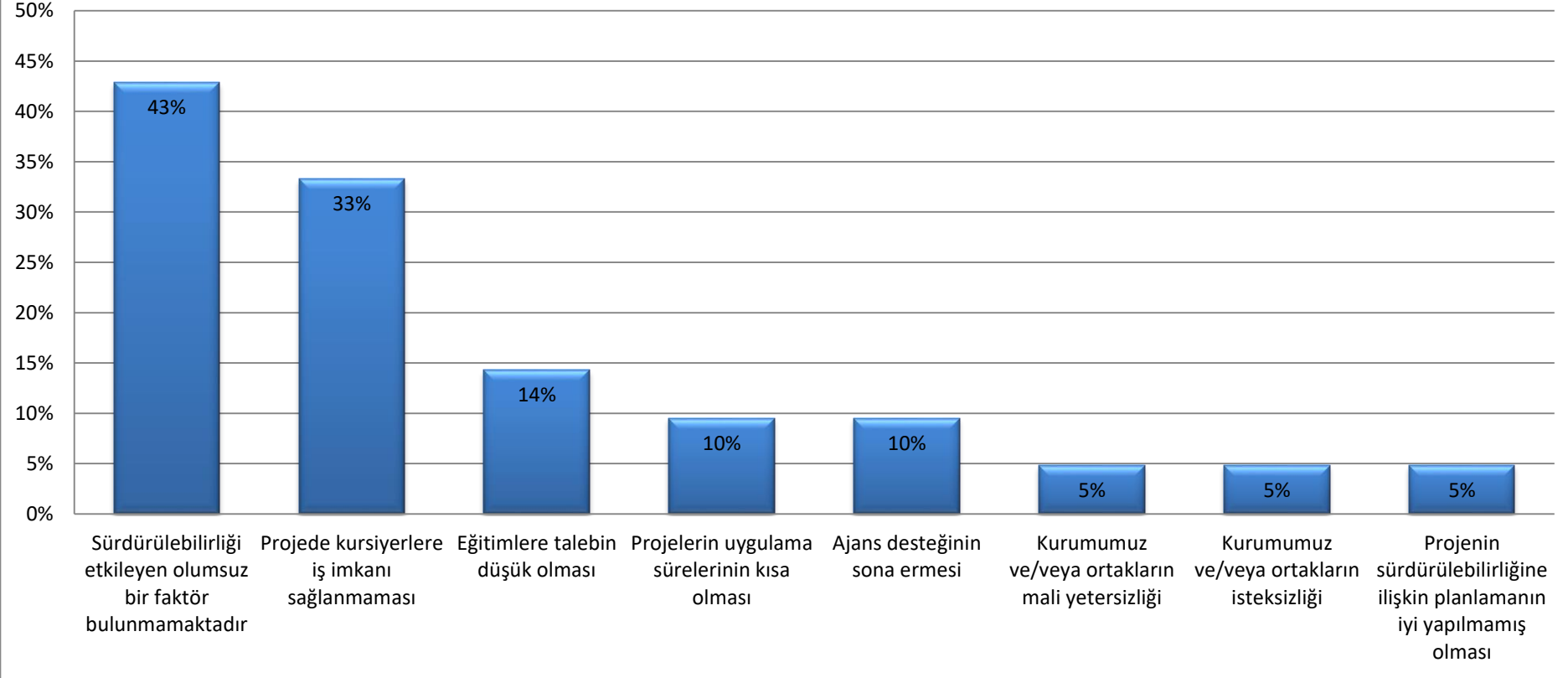
“Projenizin yarattığı sonuçlardan en önemli olanları işaretleyiniz” sorusuna araştırmaya katılanların %83’ü “hedef grupların farkındalık seviyeleri arttı”, %78’i “hedef grupların toplumla bütünleşmesi desteklendi”, %74’ü “hedef grupların mesleki bilgi ve beceri düzeyi arttı”, %61’i “hedef grupların istihdamı arttı” cevabını vermiştir.

Proje kurumunuza aşağıda belirtilen faydalardan hangilerini sağlamıştır?

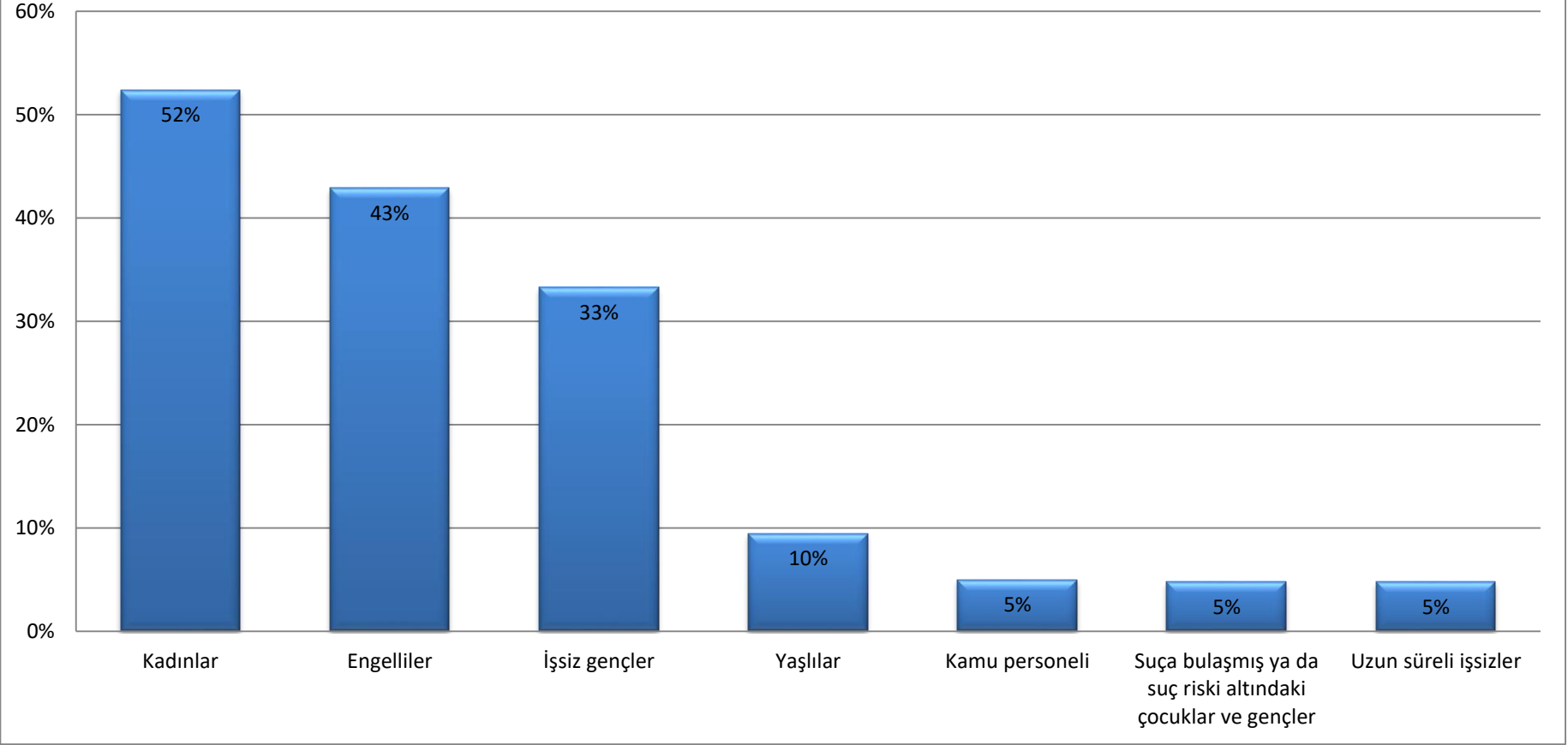
“Proje kurumunuza aşağıda belirtilen faydalardan hangilerini sağlamıştır?” sorusuna araştırmaya katılanların %48’i “bu projeye edindiğimiz tecrübeyle başka projeler hazırladık”, %44’ü “bu proje ile ilk defa sistematik bir proje hazırladık ve uyguladık”, %39’u “ilgili diğer kurumlarla eşgüdüm sağlayarak proje öncelik ve hedeflerine yönelik kalıcı işbirlikleri geliştirdik” cevabını vermiştir.

Projenizin sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyen faktörler varsa bunlar nelerdir?

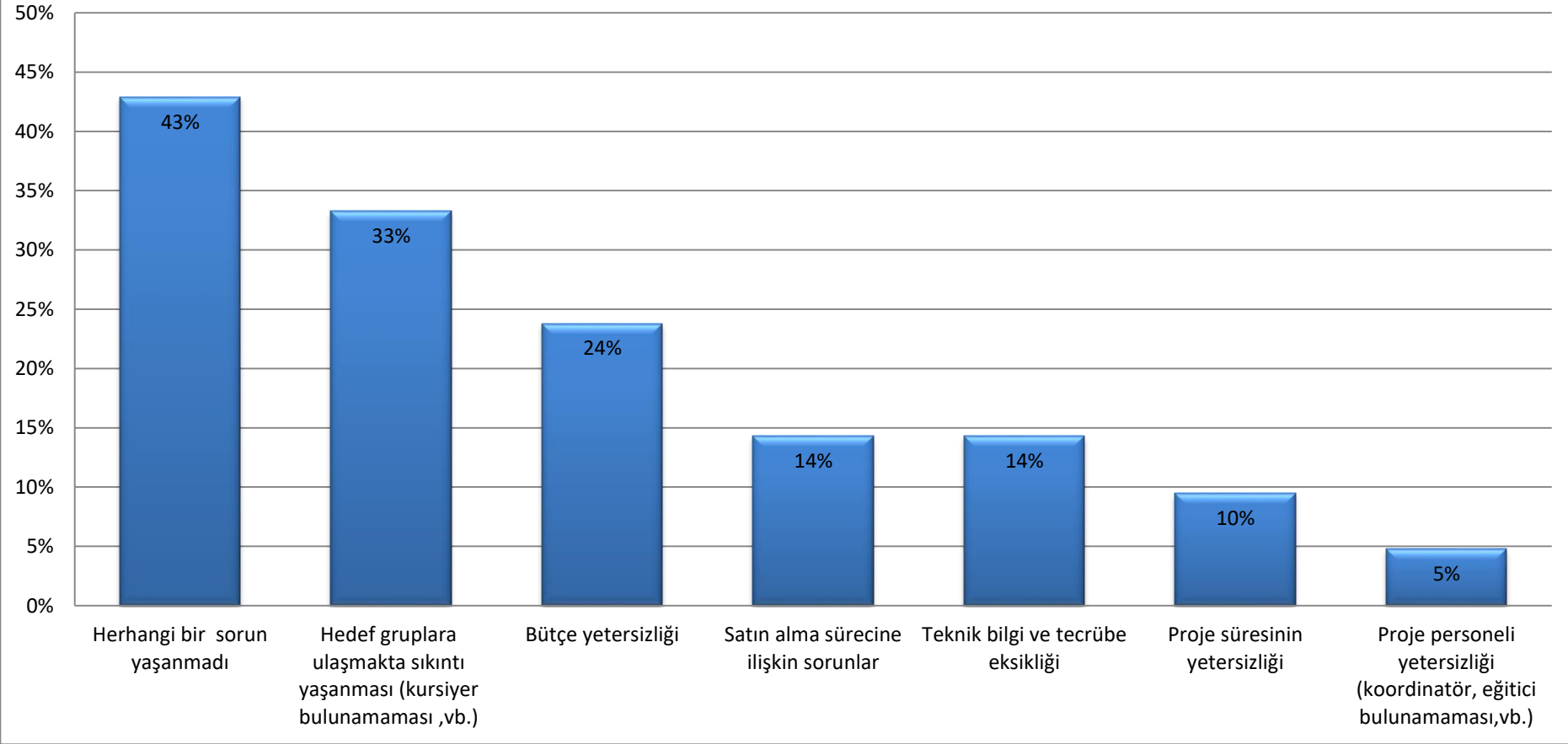
“Projenizin sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyen faktörler varsa bunlar nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanların %43’ü “sürdürülebilirliği etkileyen olumsuz bir faktör bulunmamaktadır”, %33’ü “projede kursiyerlere iş imkanı sağlanmaması” cevabını vermiştir.

Projenizin hedef gruplarını belirtiniz

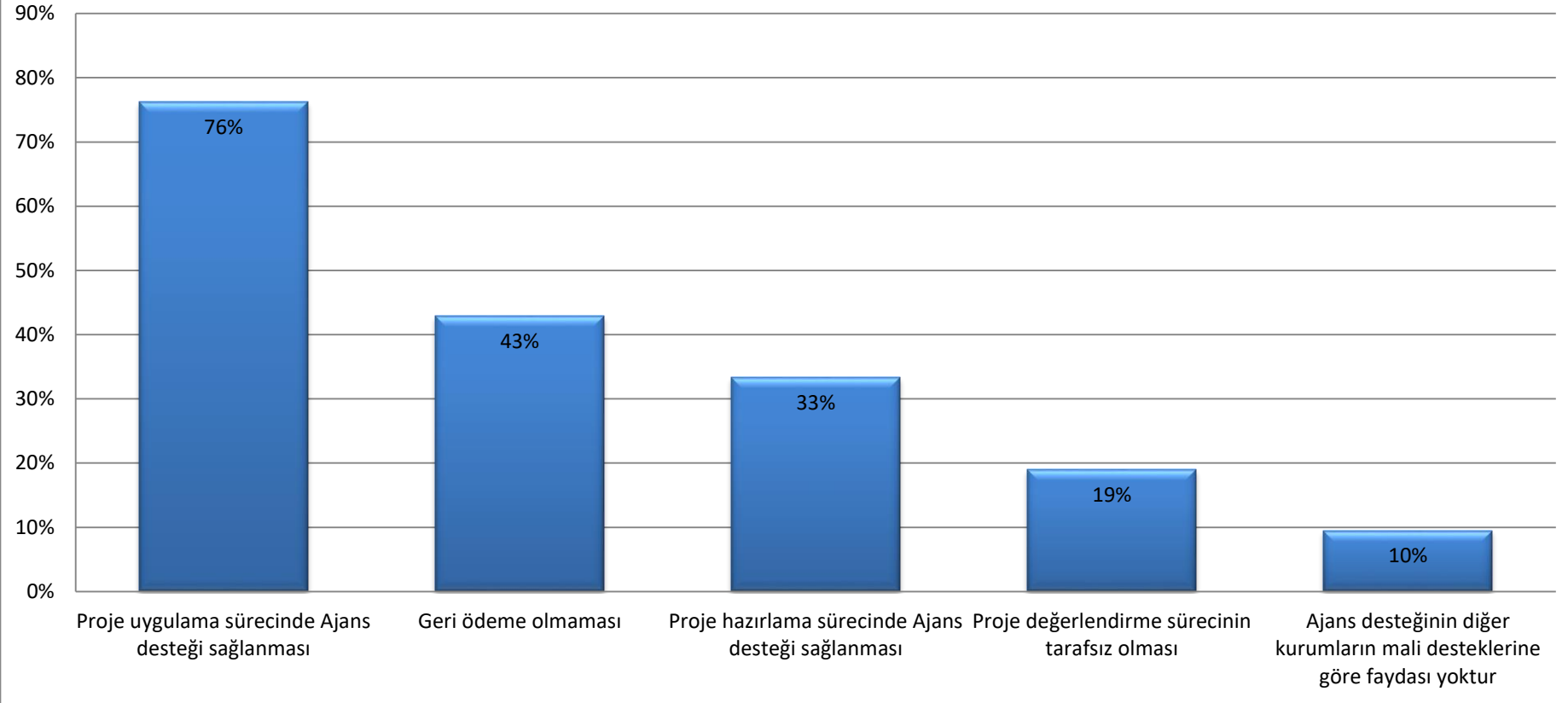
“Projenizin hedef gruplarını belirtiniz” sorusuna araştırmaya katılanların %52’si “kadınlar”, %43’ü “engelliler”, %33’ü “işsiz gençler”, %10’ü “yaşlılar” cevabını vermiştir.

Projenizi uygularken ne tür sorunlarla karşılaştınız?

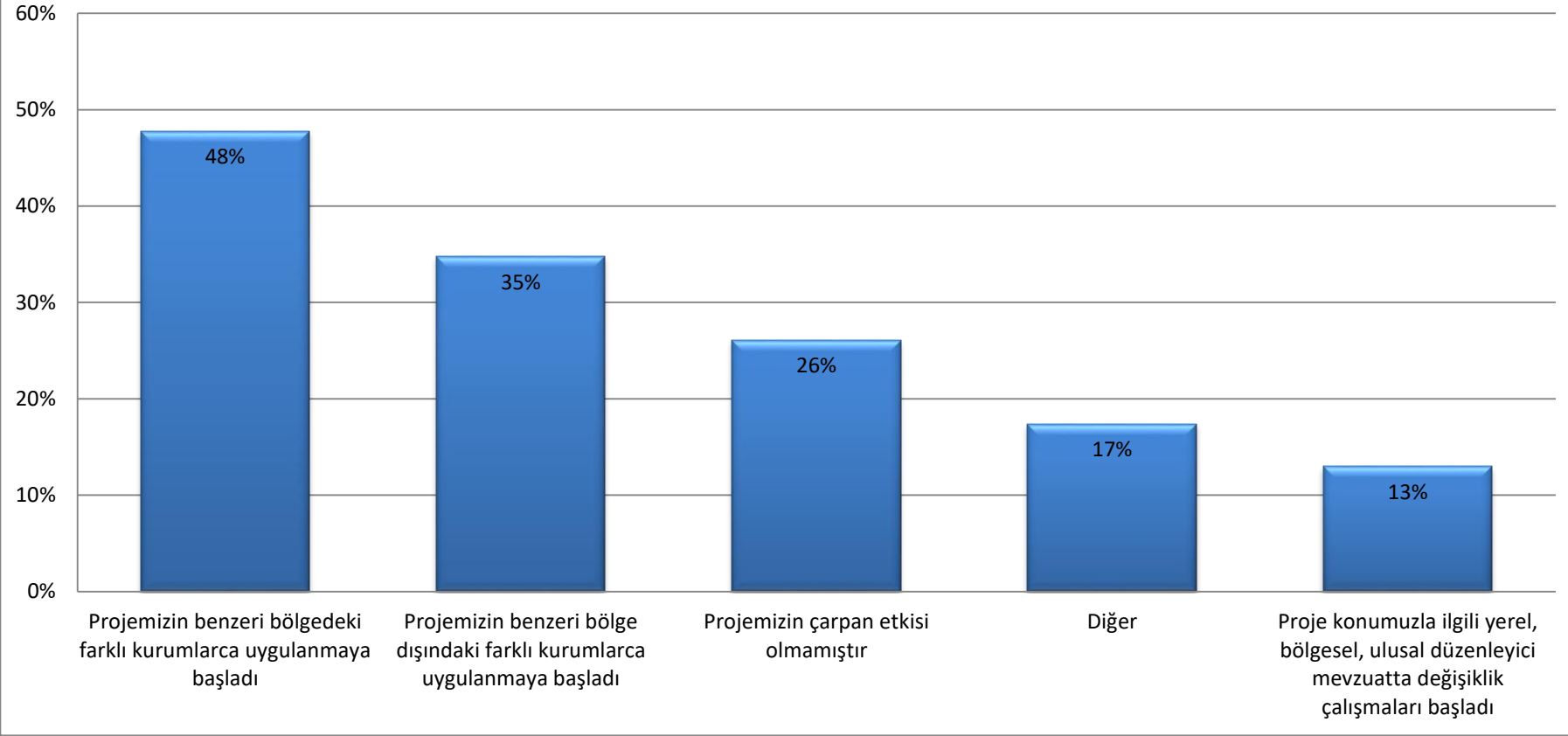
“Projenizi uygularken ne tür sorunlarla karşılaştınız?” sorusuna araştırmaya katılanların %43’ü “herhangi bir sorun yaşamadık”, %33’ü “hedef gruplara ulaşmakta sıkıntı yaşanması”, %24’ü “bütçe yetersizliği”, %14’ü “satınalma süreçlerine ilişkin sorunlar”, %14’ü “teknik bilgi ve tecrübe eksikliği” cevabını vermiştir.

Ajans destek programının diğer destek programlarına göre faydaları nelerdir?

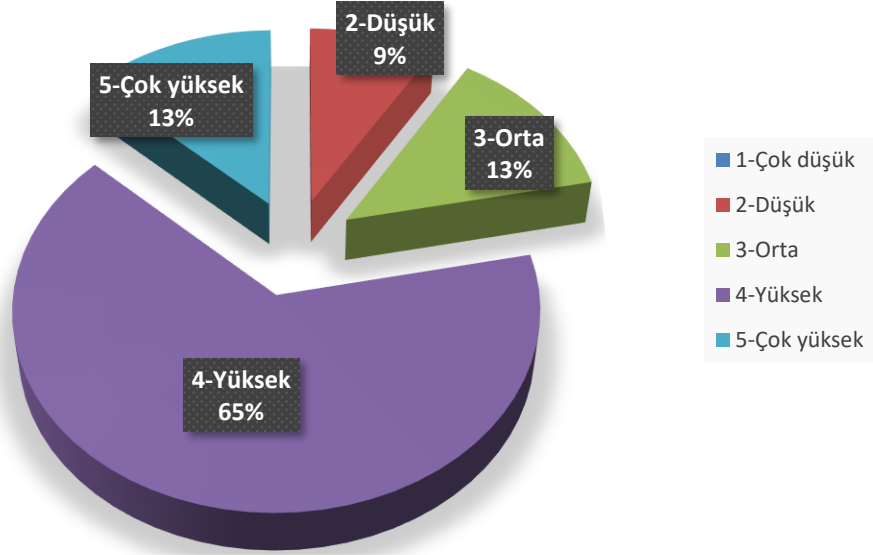
“Ajans destek programının diğer destek programlarına göre faydaları nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanların %76’sı “proje uygulama sürecinde Ajans desteği sağlanması”, %43’ü “geri ödeme olmaması”, %33’ü “proje hazırlama sürecinde Ajans desteği sağlanması” cevabını vermiştir.

Projenizin ne tür çarpan etkileri olmuştur?

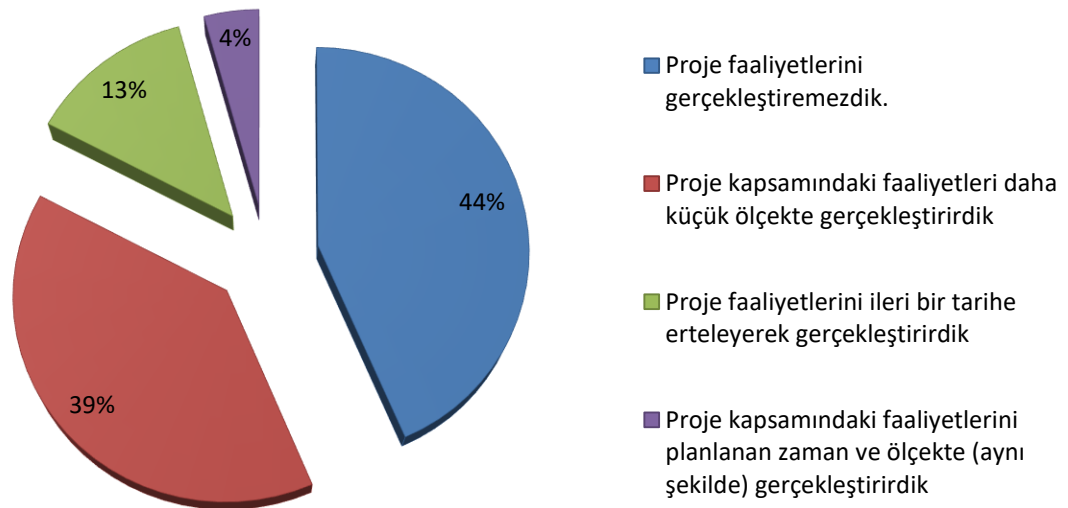
“Projenizin ne tür çarpan etkileri olmuştur?” sorusuna araştırmaya katılanların %48’i “benzer projeler bölgedeki diğer kuruluşlar tarafından uygulanmaya başladı”, %35’i “benzer projeler bölge dışındaki diğer kuruluşlar tarafından uygulanmaya başladı” cevabını vermiştir.

Projenizin yarattığı sonuç ve etkilerde Ajansın ne düzeyde katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?

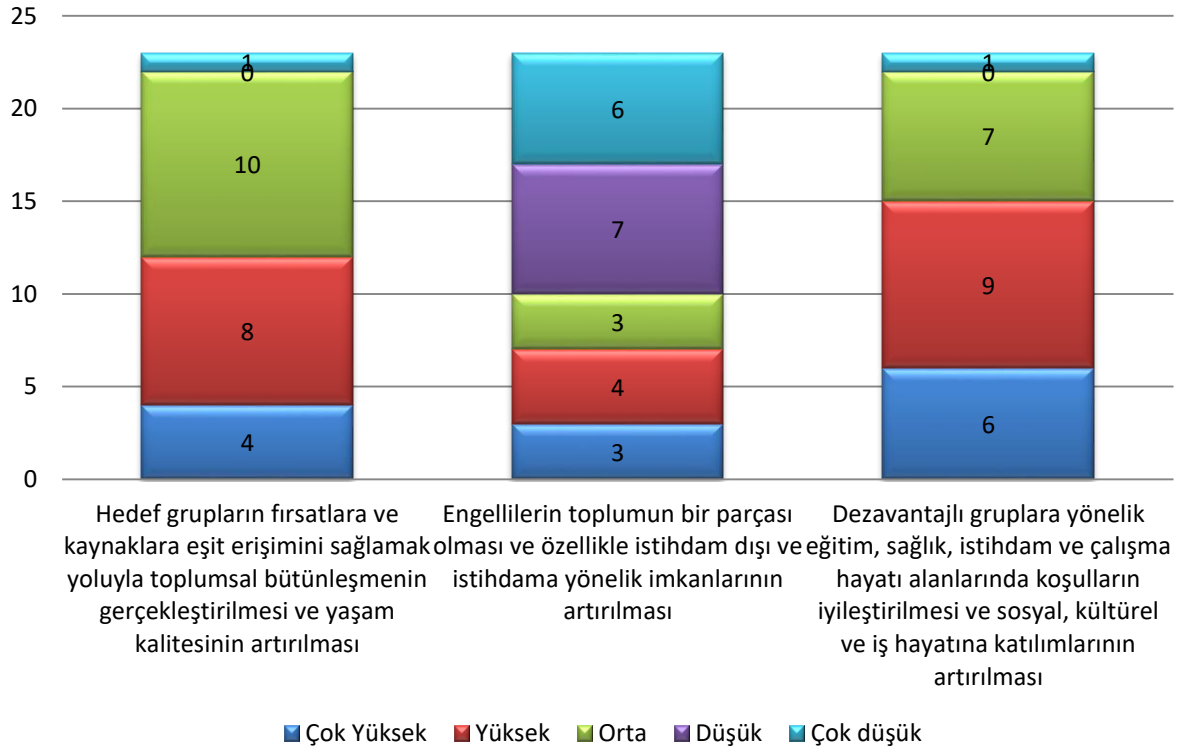
“Projenizin yarattığı sonuç ve etkilerde Ajansın ne düzeyde katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna araştırmaya katılanların %65’i “yüksek”, %13’ü “çok yüksek”, %13’ü “orta”, %9’u “düşük” cevabını vermiştir.

Projeniz OKA tarafından desteklenmeseydi, proje faaliyetlerinizi nasıl gerçekleştirirdiniz?

“Projeniz OKA tarafından desteklenmeseydi, proje faaliyetlerinizi nasıl gerçekleştirirdiniz?” sorusuna araştırmaya katılanların %44’ü “proje faaliyetlerini gerçekleştirilemezdi”, %39’u “proje kapsamındaki faaliyetleri daha küçük ölçekte gerçekleştirirdik” cevabını vermiştir.

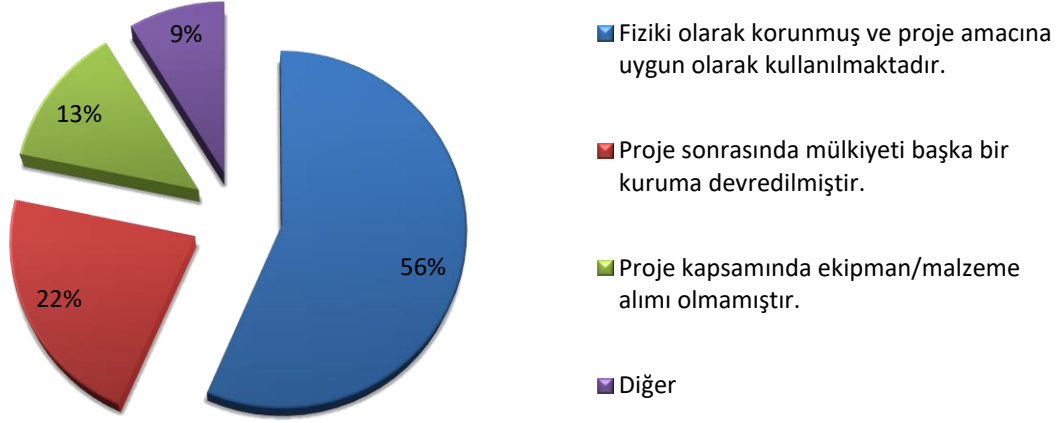
Projeniz aşağıdaki hedeflere ne düzeyde katkı sağlamıştır?

Yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere projelerin dezavantajlı grupların eşit şartlarda kaynaklara erişimi ve sosyo-kültürel hayata katılımı konusunda etkisinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, “engellilerin toplumun bir parçası ve istihdamının sağlanması” hedefine ulaşma konusunda projelerin etkisinin yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

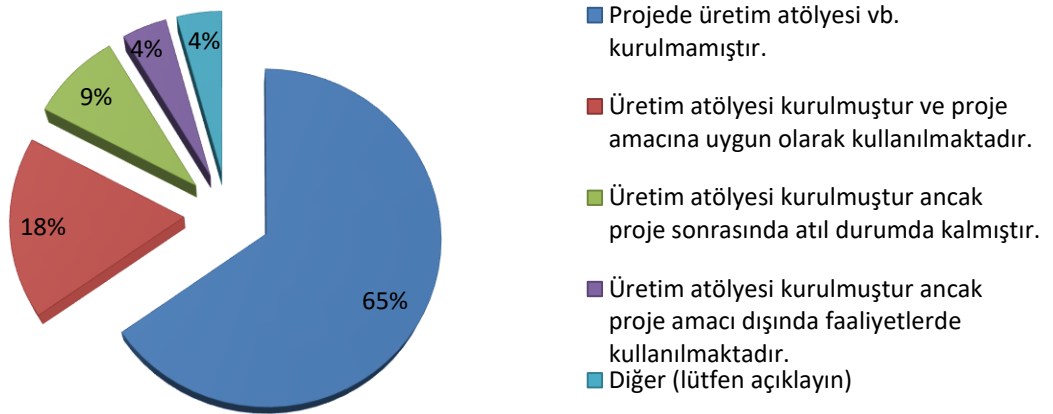
Bu sonuçlar üzerinde yapılan detaylı analizlerde ve derinlemesine mülakatlarda, engellilerin istihdamının önündeki engelin mesleki eğitimden ziyade toplumun önyargılarından kaynaklandığı, işletmelerin ve müşterilerin engelli bireylere karşı yeterli duyarlılığa sahip olmadıkları yapılan mülakatlarda ifade edilmiştir.

**Proje kapsamında temin edilen ekipman/
malzemelere ilişkin aşağıdakilerden geçerli
olanı işaretleyiniz.**

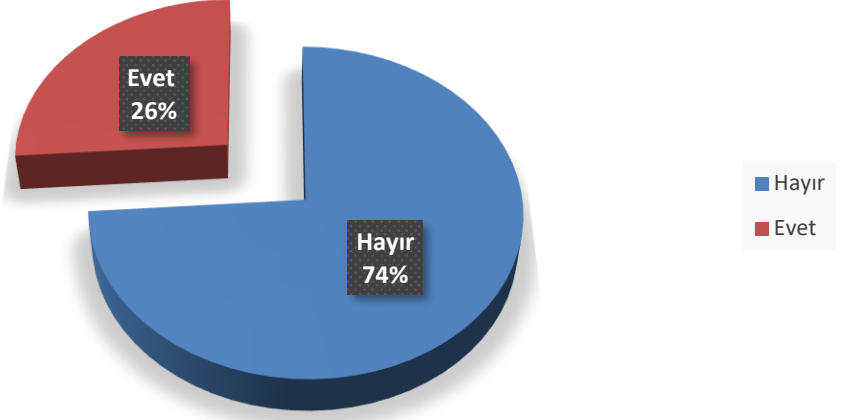
Proje kapsamında temin edilen ekipman ve malzemelerin %56 oranında fiziki olarak korunmuş ve amacına uygun olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Projelerin %22sinde ekipmanların mülkiyeti başka kurumlara devredilmiştir.

**Proje kapsamında kurulan üretim atölyeleri vb.
alternatif gelir imkanlarının geliştirilmesine
yönelik fiziki yapılar için aşağıdakilerden geçerli
olanı işaretleyiniz.**

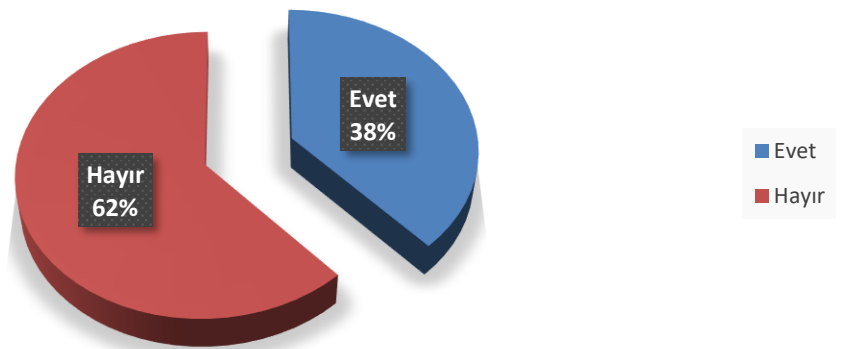
Yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere projeler tasarlanırken alternatif gelir getirici atöyelere projelerin çoğunda yer verilmemiştir.

**Uygulama dönemi sonrasında projenin devamı
veya tekrarı niteliğinde yürüttüğünüz
faaliyetler/projeler var mı?**

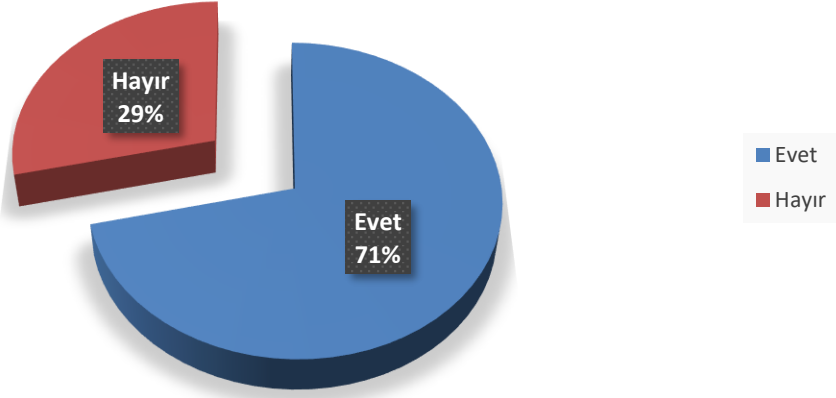
“Uygulama dönemi sonrasında projenin devamı veya tekrarı niteliğinde yürüttüğünüz faaliyetler/projeler var mı?” sorusuna araştırmaya katılanların %74’ü “hayır” cevabını vermiştir.

**2013 Sosyal Mali Destek Programından önce
finansman desteği olarak (OKA, Bakanlıklar, AB
vb.) proje uyguladınız mı?**

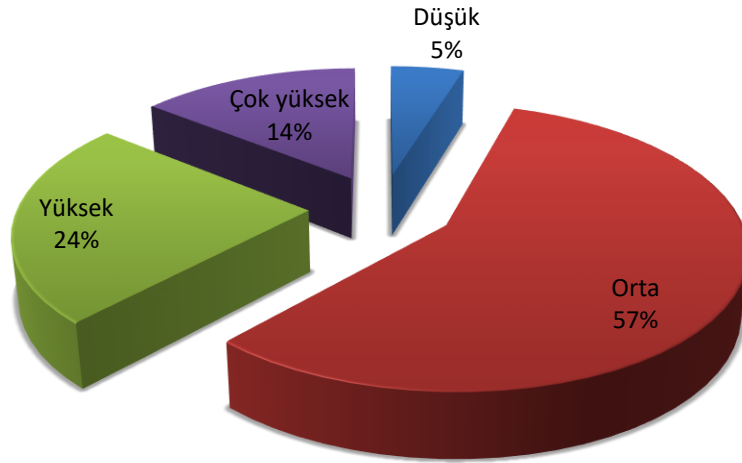
“2013 Sosyal Mali Destek Programından önce finansman desteği olarak (OKA, Bakanlıklar, AB vb.) proje uyguladınız mı?” sorusuna araştırmaya katılanların %62’si “hayır” cevabını vermiştir.

2013 Sosyal Mali Destek Programının ilanından önce projenizle ilgili ön çalışma (toplantı, anket, araştırma, rapor, vb.) yapmış mıydınız?

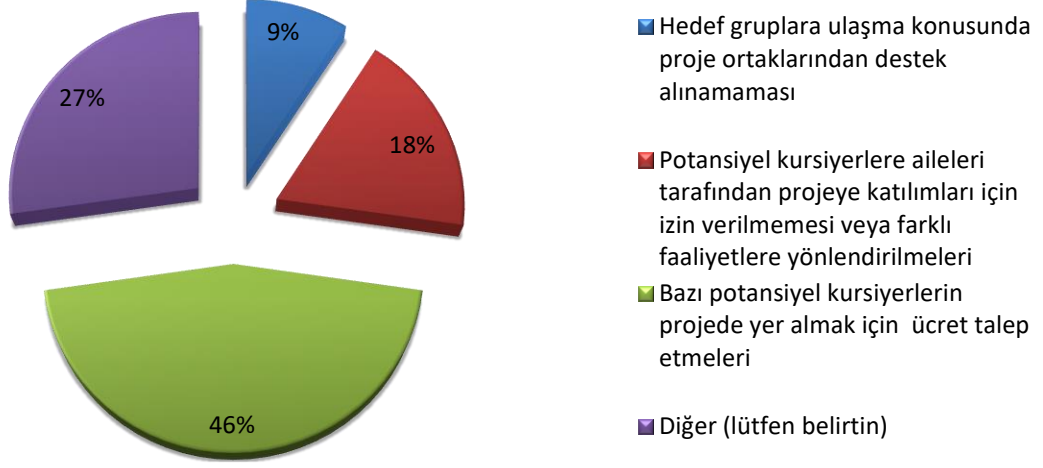
“2013 Sosyal Mali Destek Programının ilanından önce projenizle ilgili ön çalışma (toplantı, anket, araştırma, rapor, vb.) yapmış mıydınız?” sorusuna araştırmaya katılanların %71’i “evet” cevabını vermiştir.

Mali Destek Programı hedef grupların ihtiyaçlarını ne düzeyde karşılamaktadır?

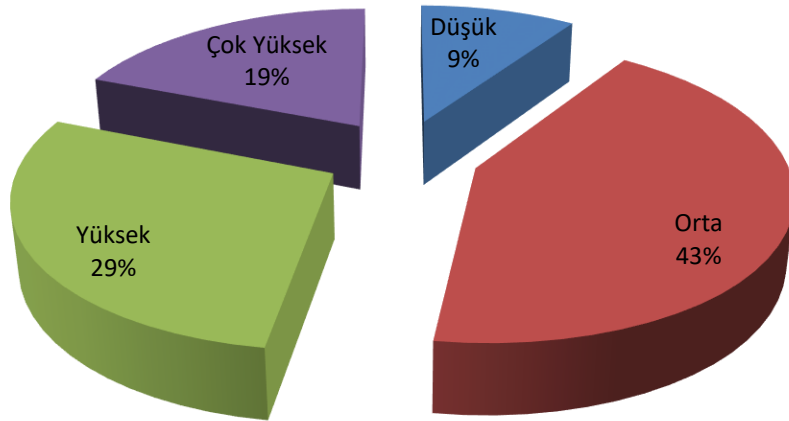
“Mali Destek Programı hedef grupların ihtiyaçlarını ne düzeyde karşılamaktadır?” sorusuna araştırmaya katılanların %57’si “orta”, %24’ü “yüksek”, %14’ü “çok yüksek” cevabını vermiştir.

Hedef gruplara ulaşmakta sıkıntı yaşamanızın nedenleri nelerdir?

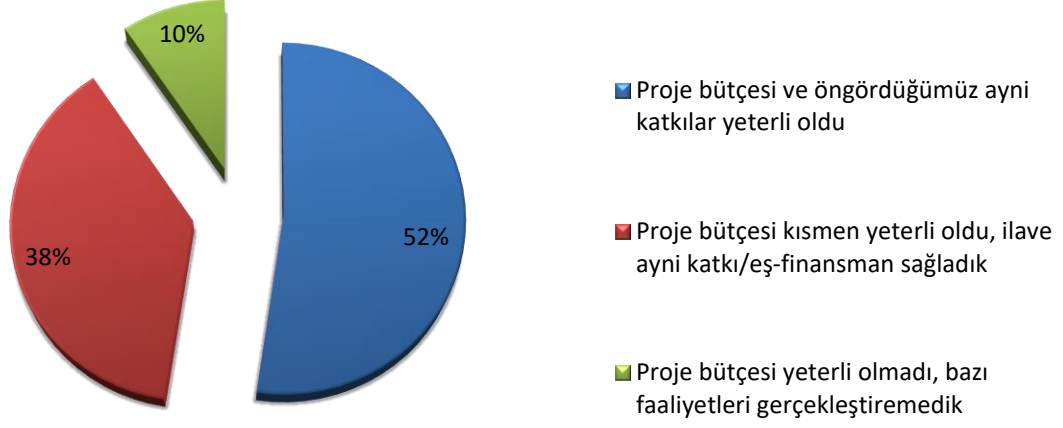
“Hedef gruplara ulaşmakta sıkıntı yaşamanızın nedenleri nelerdir?” sorusuna araştırmaya katılanların %46’sı “kursiyerlerin ücret talep etmesi”, %18’i “ailelerin izin vermemesi” cevabını vermiştir.

Projenin özel amaçlarına (faaliyet hedeflerine) ne düzeyde ulaşıldı?

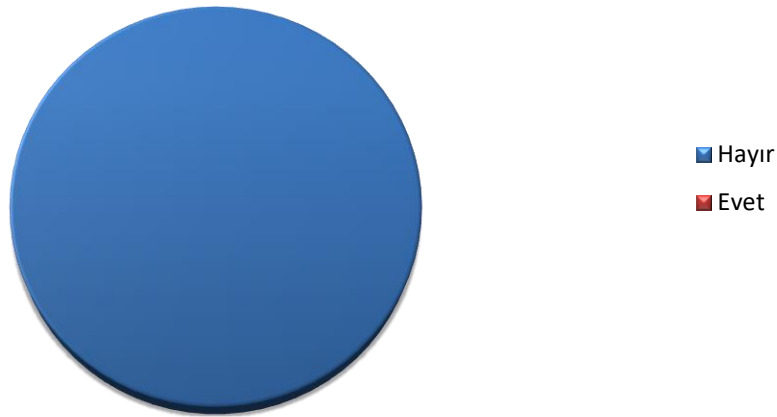
“Projenin özel amaçlarına (faaliyet hedeflerine) ne düzeyde ulaşıldı?” sorusuna araştırmaya katılanların %43’ü “orta”, %29’u “yüksek”, %19’u “çok yüksek” cevabını vermiştir.

Projenizin bütçesi ile ilgili aşağıdaki şıklardan uygun olanı seçiniz.

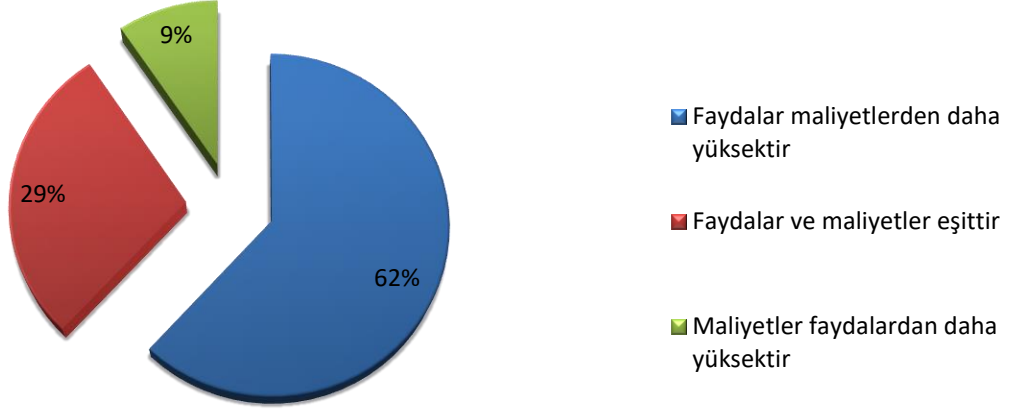
“Projenizin bütçesi ile ilgili aşağıdaki şıklardan uygun olanı seçiniz” sorusuna araştırmaya katılanların %52’si “yeterli oldu”, %38’i “proje bütçesi kısmen yeterli oldu, ilave katkı ile eş finansman sağladık”, %10’u “proje bütçesi yeterli olmadı, bazı faaliyetleri gerçekleştiremedik” cevabını vermiştir.

Projenizde elde edilen çıktı ve etkileri daha düşük bir maliyetle elde edebilir miydiniz?

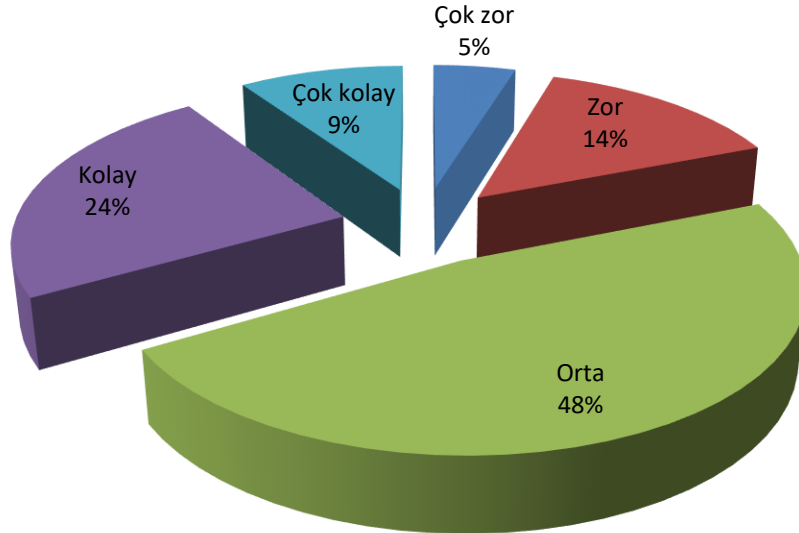
“Projenizde elde edilen çıktı ve etkileri daha düşük bir maliyetle elde edebilir miydiniz?” sorusuna araştırmaya katılanların %100’ü “Hayır” cevabını vermiştir.

Projenin faydaları ile maliyetlerini karşılaştırdığınızda aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğunu düşünüyorsunuz?

“Projenin faydaları ile maliyetlerini karşılaştırdığınızda aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna araştırmaya katılanların %62’si “faydaları maliyetinden daha yüksektir”, %29’u “faydaları ve maliyetleri eşittir” cevabını vermiştir.

Ajans mevzuatına göre proje uygulama sürecini nasıl buluyorsunuz?

“Ajans mevzuatına göre proje uygulama sürecini nasıl buluyorsunuz?” sorusuna araştırmaya katılanların %48’i “orta”, %24’ü “kolay”, %14’ü “zor”, %9’u “çok kolay” cevabını vermiştir.

5. SONUÇLAR

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansının kendi kaynakları ile yapılan saha çalışmaları ve analiz çalışmaları neticesinde programın etkisini şu şekilde özetlemek mümkündür:

İlgililik: tasarlanmış olan destek programı, sorunlu alan ve hedef kitlenin ihtiyaçları ile oldukça ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, özellikle kadınlara emslek kazandırılmasını amaçlayan projelerde kursiyer bulma konusunda ciddi sorunlar yaşanmıştır. Bu durumun sebebi, projelerin ihtiyaç analizi yapılmadan hazırlanmış olmasıdır.

Verimlilik: Projelerin büyük bir kısmında harcanan kaynaklar projenin çıktılarında daha düşük seviyede olduğu anlaşılmıştır. Projelerin tamamına yakınında proje özel amaçları ve faaliyetler başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Etkinlik: Proje kapsamında yapılan satınalmaların çoğu KİK kapsamında yapıldığı için maliyet etkinliği sağlanmıştır. Gerek anket yolu ile gerekse yüz yüze görüşmelerde ve denetimlerde etkinlik ilkesine uymayan herhangi bir harcama tespit edilmemiştir.

Sürdürülebilirlik: mali destek programı kapsamında kurulan atölyelerin çoğunun atıl durumda olduğu görülmüştür. Diğer taraftan, son derece başarılı ve yıllardır faaliyetlerine devam eden projeler de bulunmaktadır. Başarılı projelerin ortak özelliğine bakıldığında, hepsinin başvuru sahiplerinin asli görevi olduğu ve bu faaliyetleri sürdürmek için gerekli olan mali ve teknik kapasitelerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle sonraki dönemlerde benzer mali destek programları tasarlanırken, doğrudan kendi faaliyet alanına girmeyen ve teknik ve mali kapasitesi yeterli seviyede olmayan kurumların başvurularının sürdürülebilirlik açısından yüksek riskli olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

Etki: programın hedeflerinden birisi dezavantajlı grupların mesleki ve teknik eğitim olanaklarından daha fazla yararlanmasına imkan sağlayarak sosyo-kültürel hayata entegrasyonlarını artırmaktı. Bu bağlamda mali destek programının etkisinin yeterli düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Diğer taraftan, programın ikinci hedefi olan dezavantajlı grupların istihdamı konusunda ise programın etkisinin istenen seviyede olmadığı anlaşılmaktadır. Benzer programların istihdama yönelik etkisini artırmak amacıyla İŞKUR ve Sanayici ve İşadamları Dernekleri ile ortaklık kurulmuş kısmen de olsa istihdam garantisi sağlayan projelerin önceliklendirilmesi önerilmektedir.